

Den finländska litteraturens marknadsvärde 2016

Media Clever Oy / Janne Silvonen (VTM)
2017

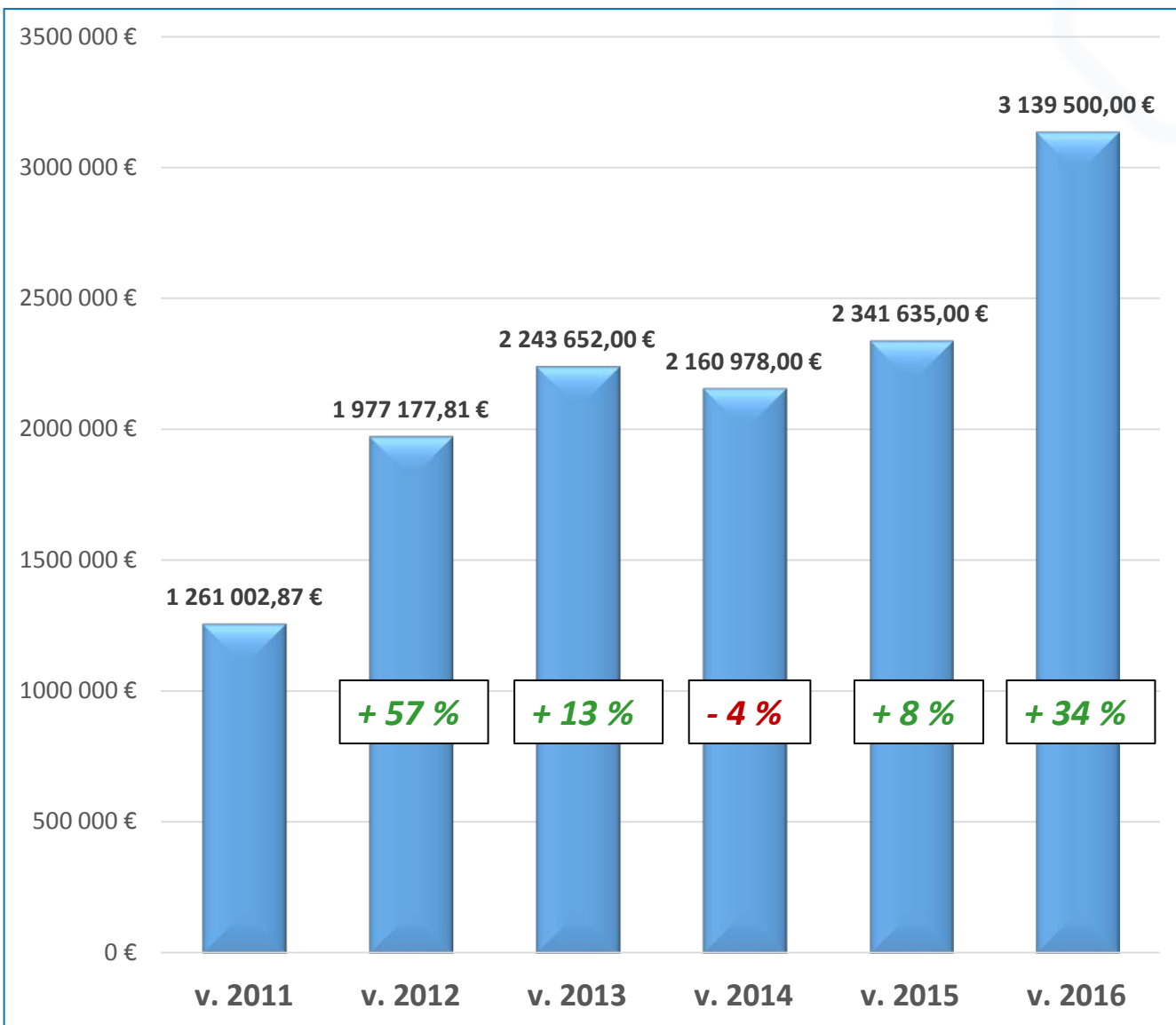
År 2016 publicerades slutrapporten för projektet som utredde den finländska litteraturexportens marknadsvärde och som inleddes 2013. I slutrapporten presenterades marknadsvärdets utveckling från 2011 till 2015. Den utredning som nu gjorts är en fortsättning på samma projekt och gäller den finländska litteraturexportens marknadsvärdessiffror för 2016. Än en gång sträcker sig jämförelsetalen tillbaka till 2011.

Siffrorna som visar den utvecklingen av den finländska litteraturexportens marknadsvärde har inhämtats från finska förlag och agenter. Siffrorna redovisas som totalmängder utan att specificera enskilda inkomster för särskilda författare eller organisationer.

För att bevara jämförbarheten har inga betydande förändringar gjorts i projektets frågeformulär eller i målgruppen från vilken siffrorna inhämtas. Siffrorna kommer från de förlag och agenturer som förband sig att tillhandahålla siffrorna under hela utredningen och kunde uppge exakta siffror för litteraturexporten.

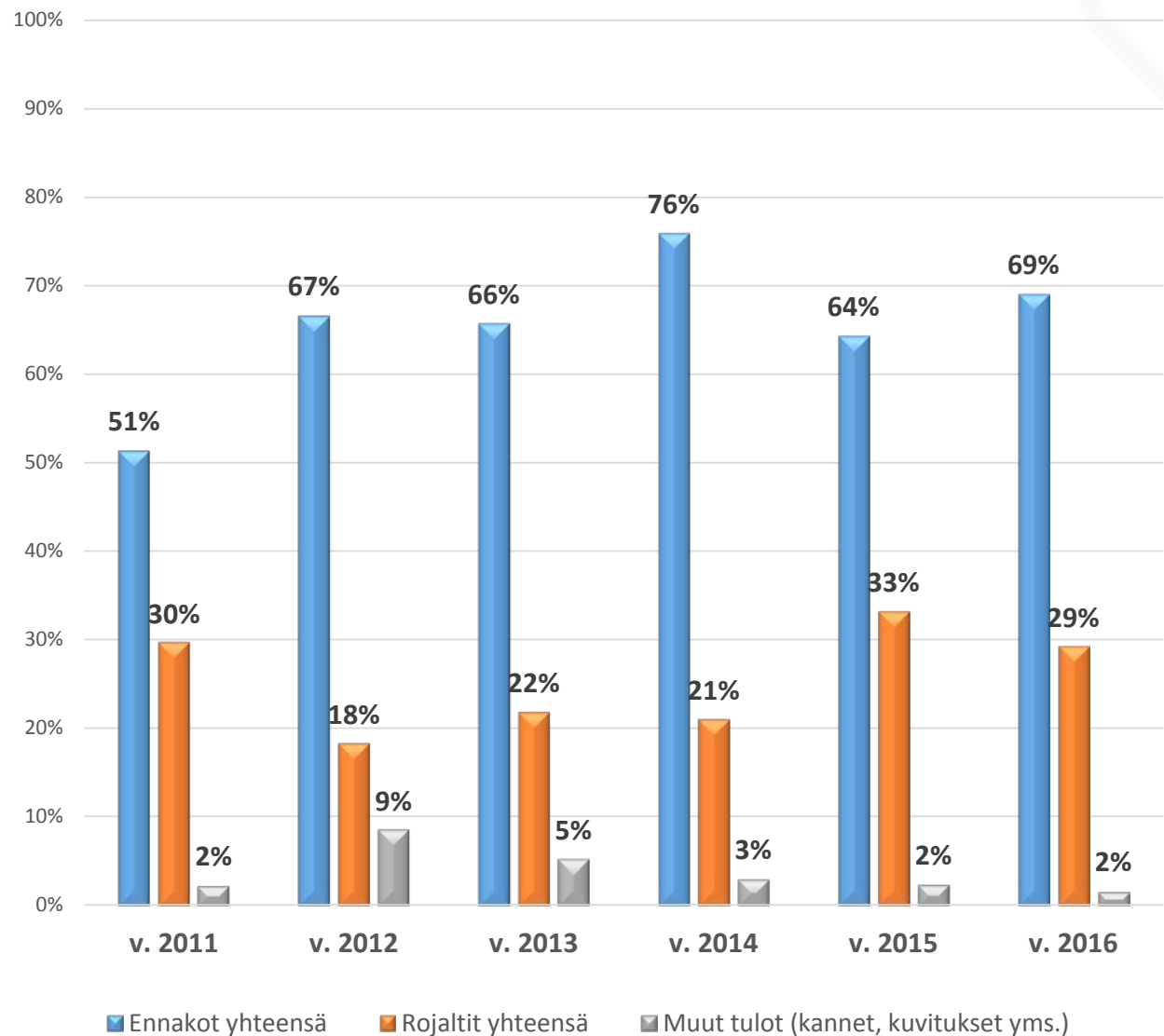
Efter att projektet inletts år 2013 uteslöts facklitteratur utan vinstanspråk från undersökningen, men allmän facklitteratur vars förläggare eller utgivare bedrivit vinstdrivande verksamhet ingår fortfarande i den. Även export av böcker som översatts till ett främmande språk redan från början, exempelvis turistguider, har utelämnats. I samband med studien avser litteraturexport utländska förlags rättighet att låta översätta en bok och sälja och marknadsföra den översatt till olika språk. Den tredje avgränsningen gäller finländska författare som avtalat om försäljning av översättningsrättigheter med en utländsk agentur. Flera framgångsrika finländska författare finns på utländska agenturers listor, så en betydande summa faller utanför utredningens ramar.

Bruttoinkomster av litteraturexport 2011–2016

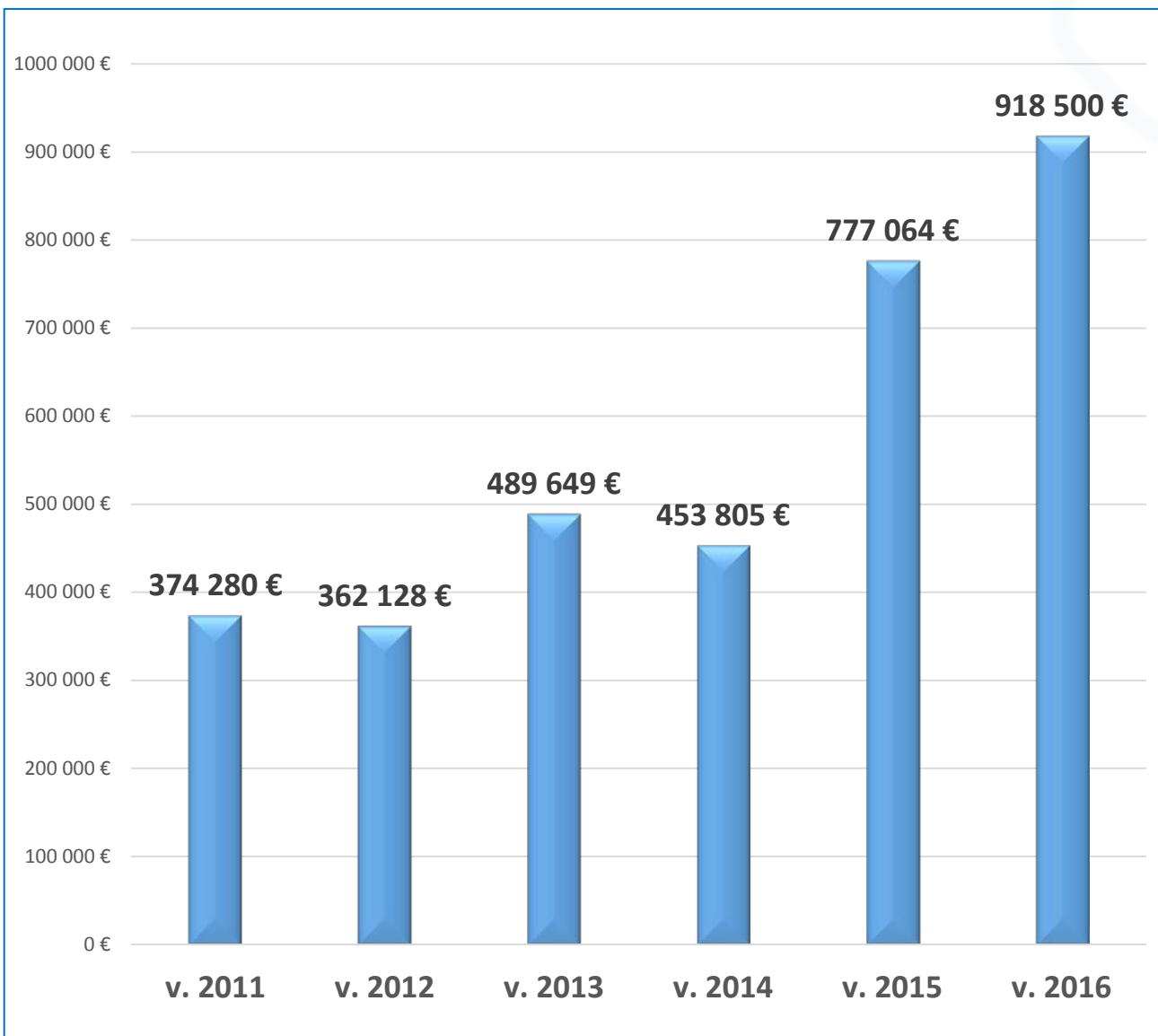
- ❑ Litteraturexportens bruttoinkomster år 2016 totalt drygt 3 miljoner och **tillväxt jämfört med föregående år över 30 %**.
- ❑ I siffrorna för 2016 ingår ett förlag som bidrar med siffror för första gången. Även utan dessa siffror kvarstår en ökning jämfört med året innan, men inte lika stor.
- ❑ Den starkaste tillväxten för den granskade perioden är förlagd till bruttoinkomsterna 2012, då ökningen från året innan var närmare 60 %. Det stora lyftet förklaras av bokmässan i Frankfurt, där Finland var temaland år 2014. Temalandsbeslutet fattades dock redan 2009, vilket ökade intresset för finländska författare i framför allt Tyskland.

Royalties och betalda förskott för dem

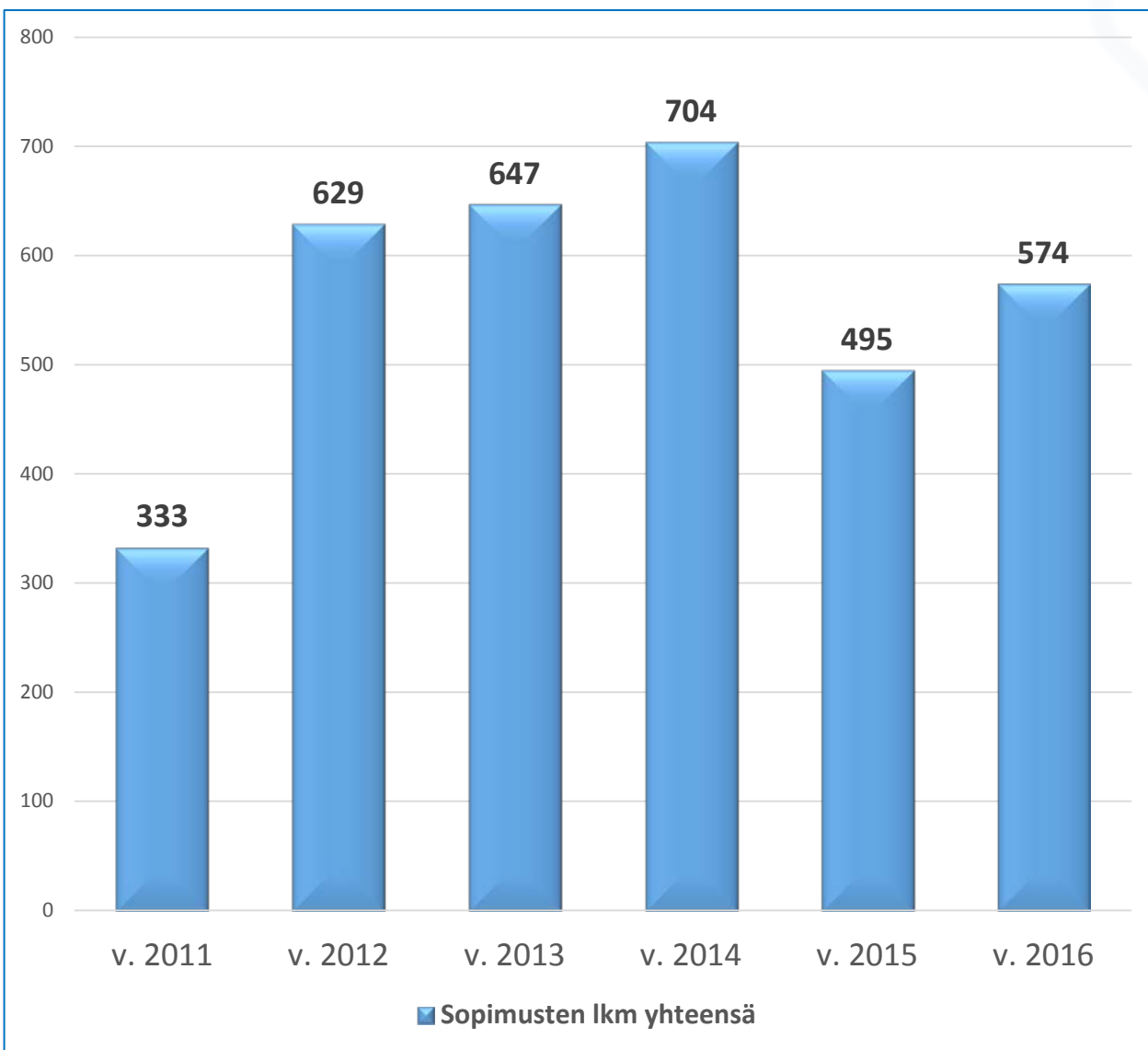
- ❑ För bruttoinkomsternas uppdelning i förskott, royalties och andra inkomster saknas fullständigt heltäckande uppgifter för åren 2011–2013. Under dessa år har alla svarande angett total bruttoinkomst men inte dess fördelning. För de totala inkomsterna handlar det emellertid om relativt små andelar. I siffrorna för 2011 omfattade inkomsternas fördelning 83 % av totalinkomsten, 2012 var siffran 94 % och 2013 var den 93 %.
- ❑ För siffrorna efter 2013 har alla svarande angett bruttoinkomsternas fördelning i förskott, royalties och andra inkomster, så siffrorna för åren 2014–2016 är heltäckande.
- ❑ Under varje år i studien har den största andelen utgjorts av betalade förskott, och de två senaste åren har andelen royalties ökat något till omkring 30 % av de totala inkomsterna.
- ❑ Beträffande rapporteringen av intäktsförda förskott och royalties bör dock påpekas att intäktsföringen ibland är försenad, vilket gör det svårt att få fram helt exakta siffror på årsnivå.

Royaltyinkomsternas utveckling 2011–2016

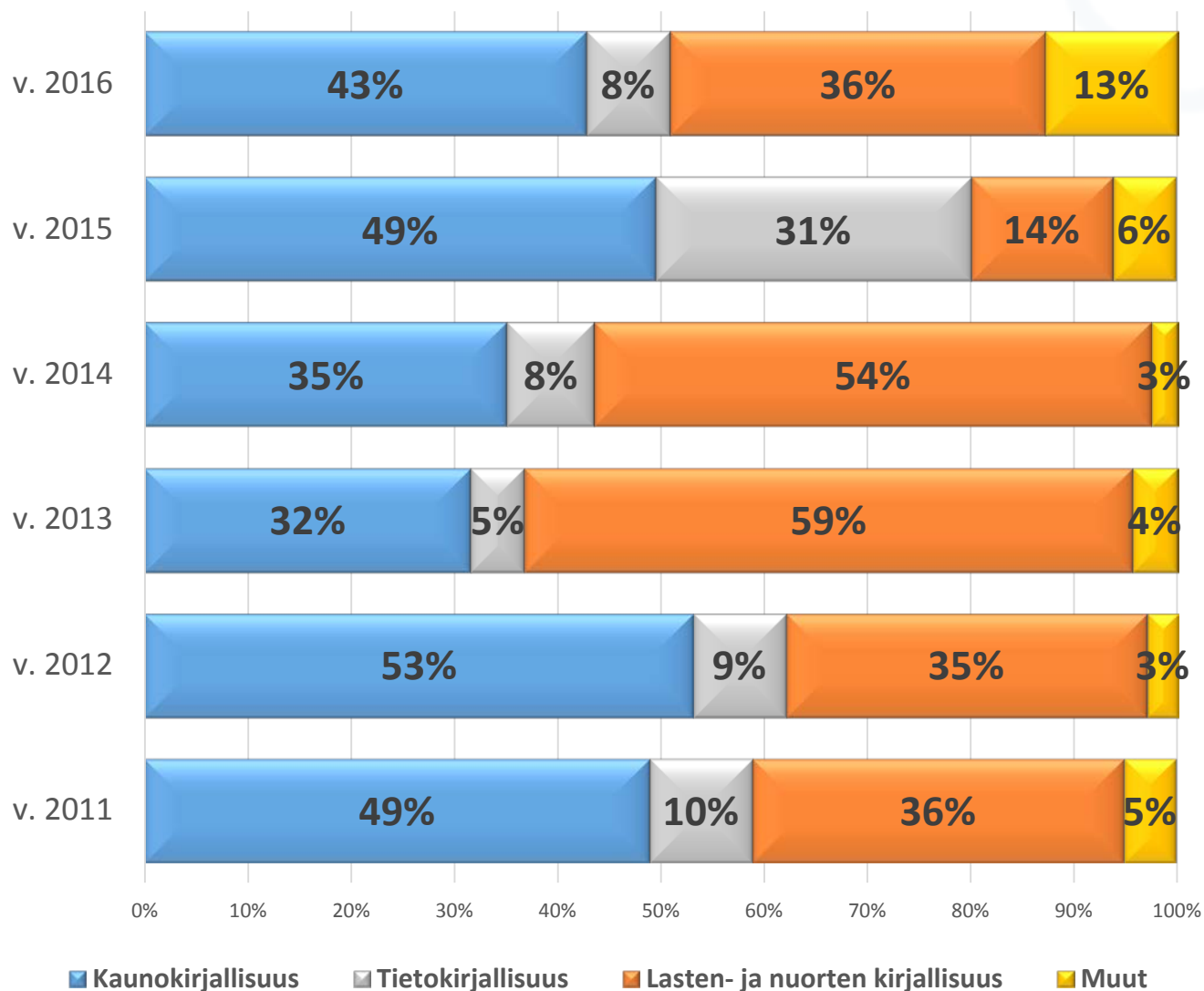
- Royaltyinkomsterna återspeglar **böckernas framgångar, det vill säga försäljningsvolymerna utomlands** efter översättning och utgivning.
- Royaltyinkomsterna har **ökat avsevärt sedan 2015**. Delvis genom ansträngningarna under temalandsprojektet i Frankfurt har man lyckats exportera författare vars böcker nått försäljnings-framgångar och därigenom **skapat kontinuitet** i form av växande royalties.
- Från 2014 till 2015 har royaltyinkomsterna ökat med 71 % och även följande år har de fortsatt växa med 18 %.
- **Från 2014 till 2016 har mängden royalties i det närmaste fördubblats.**

Försäljning av utgivningsrättigheter 2011-2016

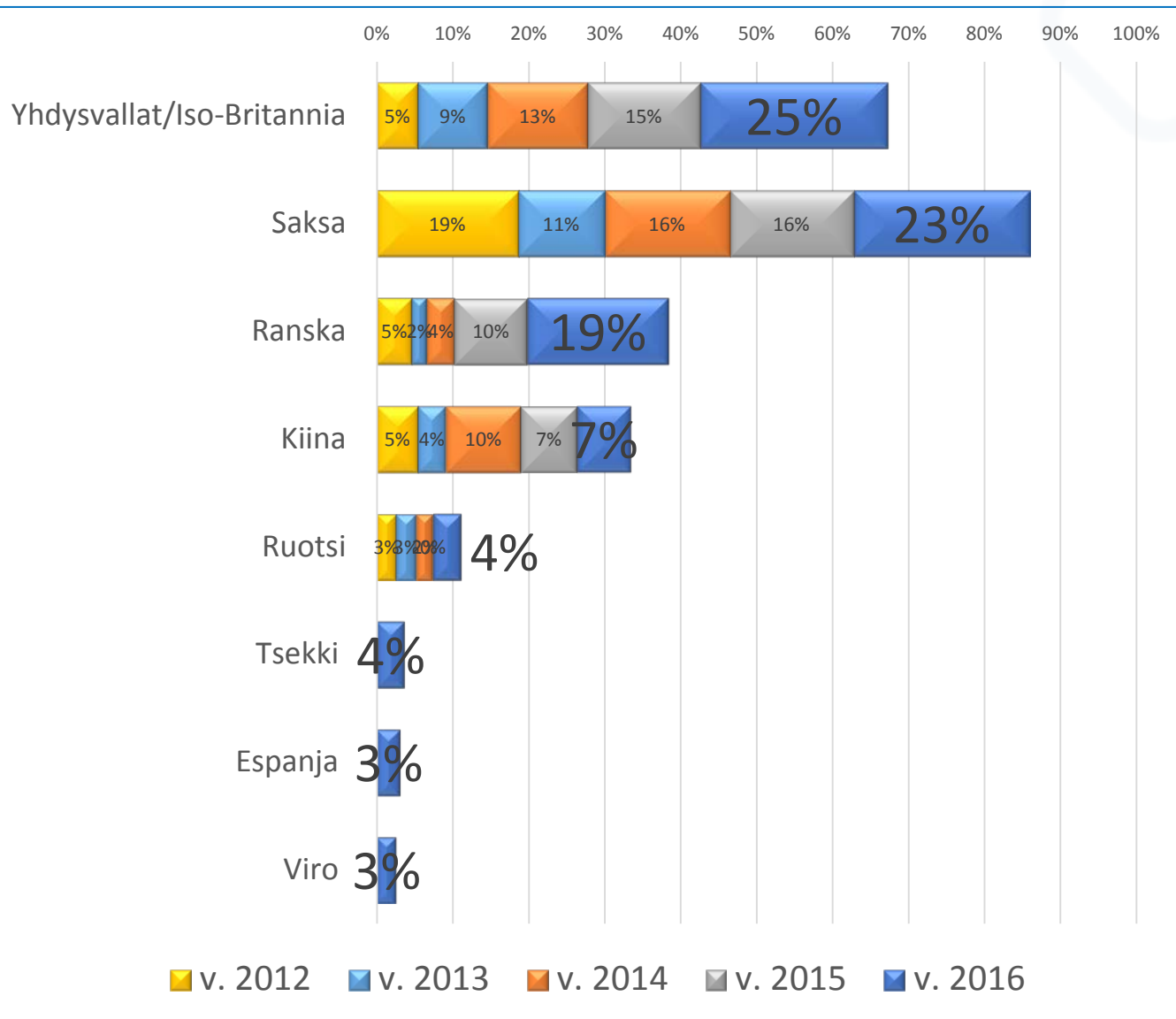
- ❑ Finlands temalandsstatus i Frankfurt år 2014 och dess betydelse innan och efter temaåret märks i försäljningen av utgivningsrättigheter.
- ❑ En tydlig ökning av intresset och entusiasmen för finländsk litteratur inleddes när temalandsåret närmade sig. Då bar ansträngningarna för den finländska litteraturexporten inför temalandsåret frukt och översättningsrättigheter såldes i ökande takt.
- ❑ Det stora intresset i och med temalandsstatusen nådde sin topp år 2014, varefter intresset oundvikligen falnade tillfälligt. Det klart ökade antalet sålda avtal under 2016 kan vara ett tecken på en ny uppåtgående trend samt **en varaktig ökning av försäljningsvolymen för utgivningsrättigheter till en ny och högre nivå.**

Exportinkomsternas fördelning efter olika litteraturslag

- Fördelningen av exportinkomster efter olika litteraturslag har varierat en del.
- År 2011 och 2012 stod skönlitteraturen för omkring hälften, medan barn- och ungdomslitteraturen utgjorde ungefär 35 %.
- År 2013 och 2014 var barn- och ungdomslitteraturens andel klart högre och skönlitteraturens andel sjönk betydligt.
- År 2015 ökade facklitteraturen sin andel för att 2016 åter sjunka till sin tidigare andel på omkring 10 %.
- Eftersom den finländska litteraturexporten fortfarande är på en relativt blygsam nivå kan de årliga exportvolymerna uppvisa stora procentuella skiftningar, i synnerhet när man börjar dela upp siffrorna i mindre delar, exempelvis efter litteraturslag. Då kan **enstaka framgångar ha betydande effekter på siffrorna.**

De viktigaste exportländerna

- De engelsktalande ländernas betydelse för den finländska litteraturexporten har fortsatt öka och har redan passerat Tyskland, vars andel också ökat jämfört med förra året.
- Också Frankrikes betydelse som exportland har ökat märkbart och även Kina har förblivit ett betydande exportland.
- Länderna och områdena i tabellen här intill omfattar dock inte alla exportländer, utan litteratur exporteras i mindre volymer även till många andra länder.